

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2019. október 24.*

„Előzetes döntéshozatal – Munkavállalók szabad mozgása – Egyenlő bánásmód – Jövedelemadó – Nemzeti jogszabályok – A fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott ellátások adómentessége – Más tagállamban kapott ellátások – Kizártság – Eltérő bánásmód”

A C-35/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal de première instance de Liège (liège-i elsőfokú bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2019. január 21-én érkezett, 2019. január 7-i határozatával terjesztett elő a

BU

és

az **État belge**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: L. S. Rossi tanácselnök, J. Malenovský és F. Biltgen (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- BU képviseletében M. Levaux avocat,
- a belga kormány képviseletében P. Cottin, J.-C. Halleux és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében N. Gossement és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 45. és EUMSZ 56. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a BU és az État belge között a BU által Hollandiában kapott ellátások tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

A jogi háttér

- 3 A code des impôts sur les revenus 1992 (a jövedelemadóról szóló 1992. évi törvénykönyv) alapügy tényállásának megvalósulása időpontjában hatályos változata 38. cikke (3) és (4) bekezdésének értelmében:

„(1) Adómentesek:

[...]

4° az Államkincstár által a fogyatékossgal élők részére a vonatkozó jogszabályok alapján folyósított juttatások”.

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 4 Az alapeljárás felperese, aki az Egyesült Államokban született, 1973 óta Belgiumban él, és 2009-ban megszerezte a belga állampolgárságot.
- 5 1996-ban balesetet szenvedett Belgiumban, miközben munkahelyére tartott Limburgba, Hollandiába. E baleset folytán munkaképtelenné vált, aminek következtében 2000-ben elbocsátották.
- 6 Mivel az alapeljárás felperese a baleset időpontjában Hollandiában dolgozott, a holland szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozik, és azóta a Wet arbeidsongeschiktheid (WAO) (a keresőképtelenségi biztosításról szóló törvény) szerinti ellátásban (a továbbiakban: WAO szerinti ellátás) és az Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) (tisztviselei öregségi, túlélő hozzátartozói és rokkantsági nyugdíjalap) alapján járó ellátásokban (a továbbiakban: ABP szerinti ellátások) részesül.
- 7 2016. augusztus 23-i levelében a belga adóhatóság a 2014. adóévre vonatkozó személyi jövedelemadó-bevallásának helyesbítésére vonatkozó felhívást küldött az alapeljárás felperesének, jelezve, hogy az említett ellátásokat ő nyugdíjként kapja, így azokat Belgiumban nyugdíjként adóztatják.
- 8 2016. december 16-i levelében az alapeljárás felperese panaszt nyújtott be e határozat ellen, amelyben arra hivatkozott, hogy ezen ellátások Belgiumban adómentesek, mivel – álláspontja szerint – a WAO szerinti ellátások nem nyugdíjaknak minősülnek, hanem a fogyatékossgal élő személyek számára járó ellátásoknak, amint az ABP szerinti ellátások pedig a fogyatékossgához kapcsolódó nyugdíjaknak minősülnek.
- 9 Noha ezt követően az alapeljárás felperese elismerte, hogy az ABP szerinti ellátások adókötelesek Belgiumban, vitatta azok belga adóhatóság általi minősítését, és fenntartotta azon álláspontját, miszerint a WAO szerinti ellátások nem adókötelesek Belgiumban.

- 10 2017. június 14-i határozatával az alapeljárás felperese által benyújtott panaszt azzal az indokkal utasították el, hogy nem bizonyította a fogyatékoságát, sem azt, hogy a Hollandiában általa kapott WAO szerinti ellátás a fogyatékosággal élő személyek részére nyújtott juttatásnak minősül. A belga adóhatóság következképpen fenntartotta ezen ellátás „munkaképtelenségi ellátásnak” való minősítését, amely a Belgiumban adóköteles nyugdíjak rendszerének hatálya alá tartozik.
- 11 Az alapügy felperese a Tribunal de première instance de Liège (liège-i elsőfokú bíróság, Belgium) előtt megtámadta a belga adóhatóság határozatát.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy az alapeljárás tárgyát az a kérdés képezi, hogy az alapeljárás felperese által Hollandiában kapott, WAO szerinti ellátás Belgiumban adóköteles-e.
- 13 E bíróság szerint az alapeljárás felperese által benyújtott dokumentumokból kitűnik, hogy ezen ellátások célja a fogyatékosághoz kapcsolódó jövedelemkiesés kompenzálása, amennyiben azok az alapeljárás felperesének a balesetét megelőzően kapott munkabérére való utalással kerülnek meghatározásra, összehasonlítva azt azzal a munkabérrel, amelyben jelenlegi képességeit figyelembe véve részesülhet.
- 14 Az említett bíróság úgy véli, hogy a WAO szerinti ellátások célja a fogyatékosággal élő személyek arra való ösztönzése, hogy végezzenek munkát fennmaradó képességüknek megfelelő mértékben, azzal, hogy a munkaképességük csökkentéséből eredő jövedelem elvesztésének kompenzálását célzó ellátásban részesülnek. Következésképpen az alapeljárás felperesének folyósított, WAO szerinti ellátás nem nyugdíjnak minősül, hanem a fogyatékos személyek részére nyújtott ellátásnak.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a szóban forgó belga szabályozás a fogyatékosággal élő személyeknek nyújtott ellátások adómentességét írja elő, amely csak akkor alkalmazandó, ha ezen ellátásokat az államkincstár folyósítja, így, noha az alapeljárás felperese által kapott WAO szerinti ellátás a fogyatékosággal élő személyeknek járó ellátásnak minősül, ez utóbbira nem vonatkozhat e mentesség.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság azt állítja, hogy még ha az alapeljárás felperese – amint azt a belga kormány állítja – elő is terjesztett volna kérelmet Belgiumban a fogyatékosággal élő személyeknek nyújtott ellátások iránt – amit az alapeljárás felperese nem tett meg –, és így adómentességben részesült volna, valójában nem fűződött érdeke ahhoz, hogy így járjon el, mivel Hollandiában már részesül ilyen ellátásban. Ezenkívül nem biztos, hogy Belgiumban ilyen ellátásban részesülhetett volna.
- 17 Következésképpen e bíróság úgy véli, hogy a szóban forgó belga szabályozás alkalmas arra, hogy akadályozza a munkavállalók szabad mozgását annyiban, amennyiben a Belgiumban lakóhellyel rendelkező személyek által kapott, fogyatékosággal élő személyeknek nyújtott ellátások közötti eltérő bánásmódhoz vezet annak alapján, hogy ezen ellátásokat a belga állam vagy valamely más tagállam fizeti.
- 18 E körülmények között a tribunal de première instance de Liège (liège-i elsőfokú bíróság, Belgium) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Sérti-e [a jövedelemadóról szóló 1992. évi törvénykönyv alapügy tényállásának megvalósulása idején hatályos változata] 38. cikke [1. §-ának 4° pontja] az EUMSZ 45. és azt követő cikkeit (a munkavállalók szabad mozgásának elve), valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeit (a szolgáltatások nyújtásának szabadságára vonatkozó elv), amennyiben az csak abban az esetben biztosítja a rokkantsági ellátások adómentességét, ha ezeket az államkincstár, azaz a belga állam a belga jogszabályok alapján folyósítja, ily módon hátrányos megkülönböztetést valósítva meg azon belga

illetőségű adóalany között, aki adómentesen részesül a belga állam által, annak jogszabályai alapján folyósított rokkantsági ellátásban, és azon belga illetőségű adóalany között, akinek a fogyatékoság címén járó, más európai uniós tagállam által folyósított juttatásai adókötelesek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 19 Előzetesen meg kell állapítani, hogy kérdésében a kérdést előterjesztő bíróság mind a munkavállalók szabad mozgásának az EUMSZ 45. cikkben szereplő elvére, mind pedig a szolgáltatásnyújtás szabadságának EUMSZ 56. cikkben előírt elvére hivatkozik.
- 20 Márpedig ha egy nemzeti intézkedés mind a munkavállalók, mind a szolgáltatások szabad mozgását érinti, a Bíróság azt főszabály szerint csak ezen alapszabadságok egyikére tekintettel vizsgálja, ha kiderül, hogy a konkrét ügy körülményei között az egyik szabadság a másikkal képest teljesen másodlagos, és ahhoz hozzárendelhető (lásd ebben az értelemben: 2004. október 14-i Omega ítélet, C-36/02, EU:C:2004:614, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 21 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, sem a Bírósághoz benyújtott iratok nem tartalmazznak olyan elemeket, amelyek lehetővé tennék annak bizonyítását, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának elve releváns az alapügyben.
- 22 Ezzel szemben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyértelműen kitűnik, hogy az alapeljárás felperese az EUMSZ 45. cikk hatálya alá tartozik, mivel élt a munkavállalók szabad mozgásához való jogával, és több éven keresztül kereső tevékenységet folytatott egy, a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban.
- 23 Ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a munkavállalók szabad mozgáshoz való jogát gyakorló és valamely, a lakóhelyétől eltérő tagállamban kereső tevékenységet folytató valamennyi uniós polgár – lakóhelyétől vagy állampolgárságától függetlenül – az EUMSZ 45. cikk hatálya alá tartozik (2019. március 14-i Jacob és Lennertz ítélet, C-174/18, EU:C:2019:205, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 24 Ebből az következik, hogy az alapügy körülményei között és a Bíróság rendelkezésére álló információkra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a munkavállalók szabad mozgása szempontjából kell vizsgálni.
- 25 Ebben az összefüggésben meg kell állapítani, hogy kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 45. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely előírja, hogy a fogyatékos személyeknek nyújtott ellátások tekintetében alkalmazandó adómentesség ahhoz a feltételhez van kötve, hogy ezen ellátásokat az érintett tagállam valamely szerve fizesse, és így kizárja e mentesség alól a valamely más tagállam által fizetett ugyanilyen jellegű ellátásokat.

Az elfogadhatóságról

- 26 A belga kormány azt állítja, hogy téves a kérdést előterjesztő bíróságnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben foglalt azon ténybeli értékelése, amely szerint az alapeljárás felperese által kapott WAO szerinti ellátás ugyanolyan jellegű ellátásnak minősül, mint a fogyatékosokkal élő személyeknek nyújtott, a belga jog értelmében adómentességet élvező juttatások.
- 27 Ezen érveléssel a belga kormány a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapját képező előfeltevést, ekként e kérelem elfogadhatóságát szándékozik vitatni.

- 28 E tekintetben elegendő arra emlékeztetni, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikkben említett előzetes döntéshozatali eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az alapügy tényállásának megállapítása és megítélése kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság által közölt ténybeli és jogi helyzet figyelembevételével a Bíróság kizárólagos feladata az, hogy az uniós jog értelmezéséről vagy érvényességéről határozzon annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság rendelkezésére bocsássa az utóbbi előtt folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez hasznos elemeket (2017. december 20-i Schweppes ítélet, C-291/16, EU:C:2017:990, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Így a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. Az említett relevancia véelme nem dönthető meg pusztán azon körülmény alapján, hogy az alapeljárás valamelyik fele bizonyos tényeket vitat, amelyek helytállóságának vizsgálata nem a Bíróság feladata, és amelyektől az említett eljárás tárgyának meghatározása függ (lásd ebben az értelemben: 2016. április 14-i Polkomtel ítélet, C-397/14, EU:C:2016:256, 37. és 38. pont).
- 30 Mivel a Bíróságnak nem feladata, hogy kétségbe vonja a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló ténybeli értékelést, a jelen esetben az alapeljárás felperesének nyújtott holland ellátások jellegét, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz keretében úgy kell tekinteni, hogy az alapeljárás felperese által kapott, WAO szerinti ellátás ugyanolyan jellegű, a fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott ellátásnak minősül, mint a fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott, a belga jog értelmében adómentességet élvező, belga juttatások, amit adott esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

Az ügy érdeméről

Az EUMSZ 45. cikk szerinti korlátozás fennállásáról

- 31 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a közvetlen adók ugyan a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ez utóbbiak azonban e hatáskörüket az uniós jog tiszteletben tartásával kötelesek gyakorolni (lásd ebben az értelemben: 2014. január 23-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-296/12, EU:C:2014:24, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így, noha a tagállamok a kettős adóztatás elkerülésére kötött kétoldalú egyezmények keretében, az adóztatási joghatóság megosztása érdekében szabadon rögzíthetik a kapcsoló elveket, e felosztás nem teszi lehetővé számukra, hogy az EUM-Szerződésben biztosított alapvető szabadságokkal ellentétes intézkedéseket alkalmazzanak. Ugyanis valamely kettős adóztatás elkerülésére kötött egyezmény keretében ily módon megosztott adóztatási joghatóság gyakorlása során a tagállamoknak az uniós szabályoknak megfelelően kell eljárniuk (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Jacob és Lennertz ítélet, C-174/18, EU:C:2019:205, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 A jelen ügyben meg kell jegyezni, hogy az alapügy tárgyát képező belga szabályozás kifejezetten úgy rendelkezik, hogy kizárólag azon, fogyatékos személyeknek nyújtott ellátások adómentesek, amelyeket az államkincstár fizet. E szabályozás tehát kizárja ezen adómentesség köréből a fogyatékos személyeknek nyújtott azon ellátásokat, amelyeket a belga államtól eltérő tagállam fizet.
- 33 Az alapügy tárgyát képező belga szabályozás tehát a belga állampolgárok között jövedelmük eredete alapján olyan eltérő bánásmódot hoz létre, amely alkalmas arra, hogy a munkavállalók szabad mozgáshoz való, EUMSZ 45. cikkben biztosított jogának gyakorlását korlátozza.

- 34 Márpedig a Bíróság már kimondta, hogy az EUMSZ 45. cikkel ellentétes az olyan szabályozás, amely adójogi bánásmód szempontjából különbséget tesz a Belgium területén lakóhellyel rendelkező uniós polgár házastársak között jövedelmük eredete alapján, amely különbség alkalmas arra, hogy e személyeket eltántorítsa attól, hogy a Szerződésben biztosított szabadságokkal és különösen a munkavállalók mozgásának szabadságával éljenek (2013. december 12-i Imfeld és Garcet ítélet, C-303/12, EU:C:2013:822, 51. és 52. pont; 2019. március 14-i Jacob és Lennertz ítélet, C-174/18, EU:C:2019:205, 43. pont és a rendelkező rész).
- 35 Következésképpen az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás a munkavállalók szabad mozgásának az EUMSZ 45. cikkben főszabály szerint tiltott korlátozását valósítja meg.

Az igazolás meglétéről

- 36 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon intézkedés, amely korlátozhatja a munkavállalók EUMSZ 45. cikkben foglalt szabad mozgását, csak akkor engedhető meg, ha a Szerződéssel összeegyeztethető jogos célt szolgál, és ha azt közérdeken alapuló kényszerítő ok igazolja. Ilyen esetben is szükséges azonban, hogy az alkalmazása alkalmas legyen az általa elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására, és ne lépje túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14-i Jacob és Lennertz ítélet, C-174/18, EU:C:2019:205, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság nem hivatkozott igazolásra, és a belga kormány, amely a Bíróság előtti eljárás keretében az alapeljárás felperesének nyújtott holland eredetű ellátás jellegének megkérdőjelezésére szorítkozik, más igazolást nem adott elő.
- 38 Ilyen körülmények között a Bíróság csak az igazolás hiányát állapíthatja meg, amelynek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 39 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 45. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely előírja – anélkül, hogy e tekintetben igazolásról rendelkezne, aminek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy a fogyatékos személyeknek nyújtott ellátások tekintetében alkalmazandó adómentesség ahhoz a feltételhez van kötve, hogy ezen ellátásokat az érintett tagállam valamely szerve fizesse, és így kizárja e mentesség alól a valamely más tagállam által fizetett ugyanilyen jellegű ellátásokat, noha az említett ellátások kedvezményezettje az érintett tagállamban rendelkezik lakóhellyel.

A költségekről

- 40 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 45. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely előírja – anélkül, hogy e tekintetben igazolásról rendelkezne, aminek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy a fogyatékos személyeknek nyújtott ellátások tekintetében alkalmazandó adómentesség ahhoz a

feltételhez van kötve, hogy ezen ellátásokat az érintett tagállam valamely szerve fizesse, és így kizárja e mentesség alól a valamely más tagállam által fizetett ugyanilyen jellegű ellátásokat, noha az említett ellátások kedvezményezettje az érintett tagállamban rendelkezik lakóhellyel.

Aláírások